

Rupsen in de kool

Enkele jaren geleden vond ik, tijdens het schoonmaken van een spitskool uit eigen volkstuin, twee heldergroene rupsen. Dat was geen grote verrassing, want enkele weken eerder had ik gezien hoe een klein koolwitje eitjes afzette op de koolplanten. Zorgvuldig plakte de vlinder haar eitjes op verschillende plekjes aan het blad. Twee mooie rupsen zijn het resultaat van deze actie.

De ene rups is ongeveer drie centimeter lang, de ander is beduidend kleiner. Met een stuk koolblad stop ik ze samen in een potje. De grootste van de twee zet het dadelijk op een eten. De voorraad koolblad slinkt zienderogen, terwijl de stapel groene keutels indrukwekkend snel groeit. De kleine rups blijft roerloos liggen op de bodem van het potje en neemt geen hap. Enkele dagen later zie ik dat de kleine rups is dood gegaan. Het lijfje is gekrompen en het lijkt wel of het begint te vervloeien.

Ondertussen blijft de andere rups dooreten of zijn leven ervan afhankelijk. De rupsen van het klein koolwitje zijn dol op allerlei gekweekte koolsoorten, maar ze lusten ook een aantal wilde planten, zoals pinksterbloemen en

koolzaad. Na een dag of vijf stopt de rups opeens met schranzen, klimt naar het hoogste punt in de pot en blijft daar doodstil hangen om zich te verpoppen. Na een dag of drie is de rups veranderd in een lichtgroene pop, die met een smal ceintuurtje van wit spinsel stevig aan de pot is bevestigd.

Het is oktober en aangezien het klein koolwitje als pop overwintert, zal het nog wel enkele maanden duren voordat de vlinder tevoorschijn komt. De pot met pop zet ik in een onverwarmd schuurtje en regelmatig ga ik kijken hoe het ermee gaat. In april ligt er opeens een donkerrode vliegenpop op de bodem van de pot. In de zijkant van de vlinderpop zit een klein gaatje, waar de vliegenlarve uitgekropen is. De rups was blijkbaar geparasiteerd door een sluipvlieg. Dat is geen bijzonderheid, want rupsen worden vaak geparasiteerd door sluipvliegen of sluipwespen.

Na enkele weken komt er uit de vliegenpop een zwarte, harige sluipvlieg, die op het eerste gezicht op een huisvlieg lijkt. Een sluipvlieg-specialist herkent het beestje echter dadelijk als *Epicampocera succincta*, een algemene sluipvliegsoort die rupsen van verschillende vlindersoorten parasiteert, maar een duidelijke voorkeur heeft voor de rupsen van ... koolwitjes!

Caroline Elfferich, december 2007